

Oskarshamns kommun
barn_utbildningsforvaltningen@oskarshamn.se

Rektor Maria Andersson
maria.andersson@oskarshamn.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter prioriterad tillsyn i Fårboskolan
i Oskarshamns kommun

Tillsyn i Fårboskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Oskarshamns kommun under hösten 2015. Fårboskolan besöktes av Skolinspektionen den 15–17 september 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Av Skolverkets nationella statistik från 2014 framgår att av de elever som då slutade årskurs 6 i Fårboskolan nådde så gott som alla elever något av betygen A–E i samtliga ämnen. Betygspoängen var generellt sett lägre jämfört med riket i övrigt. Lägst betygspoäng hade samhällskunskap (9,3). I ämnena fysik, kemi och geografi varierade betygspoängen mellan 10,2 och 10,7. Högst betygspoäng hade slöjd med 15,0 följt av bild, 14,5.

Den genomsnittliga betygspoängen för de nationella proven i årskurs 6 visade att värdet för svenska var högre och värdena för kemi, respektive historia var lägre jämfört med rikets värden.

Av skolans egen statistik från läsåret 2014/2015 framgår att för årskurs 3 varierar måluppfyllelsen mellan de olika ämnena. Slöjd och bild är de ämnen där samtliga elever nådde målen. Åtta elever (31 procent) nådde inte målen i matematik och sex elever (24 procent) nådde inte målen i svenska.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Föreläggande	2016-01-15
Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-01-15
Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen visar att Fårboskolan behöver vidta åtgärder för att ge eleverna möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande över undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Vidare behöver elevhälsan i högre utsträckning användas förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling och lärande, framförallt på grupp- och enhetsnivå. I detta ligger också behov av en närmare samverkan mellan elevhälsan och annan personal på skolenheten.

2015-10-16

4 (10)

Dnr 43-2015:4459

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Oskarshamns kommun att senast den 15 januari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Oskarshamns kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Lärarna ska se till att eleverna i Fårboskolan får ett reellt inflytande över undervisningens innehåll.

Motivering till bedömning av brist

Av Skollagen framgår att elever ska ges inflytande över utbildningen och att de ska hållas informerade om frågor som rör dem. Av läroplanen för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet, LGR 11, framgår vidare att eleverna ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Det framkommer av elevintervjuerna att eleverna sällan får information om planeringen för de olika ämnena, mer än inför aktuell lektion eller för en vecka. Av lärarintervjun framgår att planeringen huvudsakligen presenteras för eleverna när läraren bedömer att det är viktigt. Eleverna uppger vidare att det är lärarna som bestämmer undervis-

2015-10-16

5 (10)

Dnr 43-2015:4459

ningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer, medan lärarna menar att det finns möjligheter för eleverna att ha inflytande inom vissa ramar. Den form av inflytande som eleverna beskriver är att det i de flesta ämnen finns grunduppgifter, eller liknande, som alla elever ska genomföra. När eleverna blir färdiga kan de välja olika extrauppgifter. Vidare framkommer att eleverna i vissa fall, och för en del lärare, kan få välja arbetssätt och arbetsformer.

Av Skolinspektionens elevenkät för årskurs 5 framgår att indexvärdet för påståendet om delaktighet och inflytande är lägre för Fårboskolan än för övriga elever i Oskarshamn och även lägre jämfört med samtliga medverkande skolenheter i riket. Även i skolans eget dokumenterade kvalitetsarbete har rektorn identifierat elevernas inflytande och delaktighet i undervisningen som ett utvecklingsområde.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att eleverna på Fårboskolan har ett mycket begränsat inflytande över undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer. En förutsättning för att eleverna ska ha en reell möjlighet till inflytande och delaktighet är att de får information om lärarnas planering av undervisningen i samtliga ämnen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Oskarshamns kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Oskarshamns kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Oskarshamns kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

2015-10-16

6 (10)

Dnr 43-2015:4459

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Rektorn ska se till att elevhälsan används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att för eleverna i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Bildningsförvaltningen i Oskarshamns kommun tog i juni 2015 fram en vägledning, "Vägledning för elevhälsan", där det framgår att inriktningen för elevhälsans arbete ska vara förebyggande och hälsofrämjande samt att detta förutsätter en hög grad av samverkan med lärare och annan personal.

Av intervjun med skolenhetens elevhälsa framgår att kuratorn och skolsköterskan mest arbetar med enskilda elevsamtal och uppger att de inte har tid för att delta i ett förebyggande och hälsofrämjande arbete i syfte att stödja elevernas utveckling och lärande. Exempelvis skulle kuratorn vilja vara ute mer bland eleverna, i korridorer och på raster, men upplever att tiden på Fårboskolan inte räcker till det. Tiden används i stället huvudsakligen till enskilda elevsamtal utifrån de uppdrag som framkommer vid de möten som elevhälsoteamet har med rektorn.

Vid intervjun med rektorn framkommer att elevhälsan i dagsläget inte kan användas i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet utan mer används reaktivt, när något hänt. Rektorn ser brist på tid som ett hinder för elevhälsans möjlighet att arbeta förebyggande. Det gäller särskilt kuratorn som är på skolan cirka en halv dag per vecka och även arbetar på fyra andra skolenheter. Det framgår vidare att skolsköterskan gör hälsoundersökningar och att elever och lärare spontant kan ta kontakt med henne vid behov. Men rektorn uppger att skolsköterskans kompetens inte används förebyggande, exempelvis genom att göra kartläggningar.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att det finns brister i hur elevhälsan används förebyggande och hälsofrämjande vid Fårboskolan. Utredningen visar att elevhälsan till övervägande del arbetar reaktivt med enskilda elevsamtal. Eftersom elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål uppfylls inte författningarnas krav.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Oskarshamns kommun inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Oskarshamns kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

2015-10-16

7 (10)

Dnr 43-2015:4459

Övriga arbetsområden

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

2015-10-16

8 (10)

Dnr 43-2015:4459

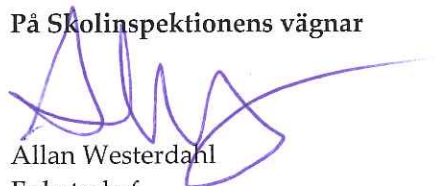
Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättrings- åtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättrings- områden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Marie-Louise Hultman
Utredare/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Fårboskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

2015-10-16

10 (10)

Dnr 43-2015:4459

Fakta om Fårboskolan

Fårboskolan i Oskarshamns kommun är en grundskola som bedriver utbildning för årskurserna 3 till och med 6. Vid tiden för tillsynen går 75 elever på skolan. Rektorn för Fårboskolan är även rektor för Figeholmskolan med undervisning från förskoleklass upp till årskurs 2. Eleverna i Fårboskolan har i de flesta fall tidigare gått i Figeholmskolan.